

TER BESLISSING

Datum

27 mei 2024

Onze Referentie

Min-BuZa.2024.20623-13

Opgesteld door

Aan
Van
Via
Kopie aan
Afgestemd met

R via M

Bescherming persoonlijke levenssfeer

Bescherming persoonlijke levenssfeer

nota

Wapenexport Egypte – militair simulatiesysteem (def. uitvoer) Gevraagde gegevens vallen onder een wettelijke geheimhoudingsplicht

Aanleiding

Gevraagde gegevens vallen onder een wettelijke geheimhoudingsplicht verzoekt toestemming voor de definitieve uitvoer van militaire goederen (simulatiesysteem en onderdelen) naar Egypte.

Geadviseerd besluit

M: Graag uw akkoord met **positief** buitenlandpolitiek advies aan R gezien de uitkomst van de toetsing aan de 8 criteria van het EU Gemeenschappelijk Standpunt.

R: Graag uw akkoord met **toewijzing** van een vergunningaanvraag voor de uitvoer van militaire goederen, op basis van het advies van M, alsmede met het versturen van bijbehorende Kamerbrief naar de Tweede Kamer.

Kernpunten

Transactie

- verzoekt toestemming voor de definitieve uitvoer van militaire goederen (simulatiesysteem en onderdelen) t.w.v. €5.972.527,- naar Egypte, via Zuid-Korea;
- Het betreft twee K9-simulatoren: simulatiesystemen t.b.v. trainingsdoeleinden voor de K9-houwitser. Egypte heeft in 2022 negen van deze houwitseren uit Zuid-Korea besteld om haar huidige M109-houwitseren te vervangen. Egypte heeft in ieder geval één reeds in bezit;
- Gevraagde gegevens vallen onder een wettelijke geheimhoudingsplicht
 Eindgebruiker van de goederen is de Egyptische krijgsmacht;
- Bij toewijzing van deze aanvraag dient de Kamer versneld per Kamerbrief door u te worden geïnformeerd. Hiervoor is een separate Kamerbrief opgesteld;
- Er zijn geen relevante EU-*denials*.

Buitenlandpolitieke overwegingen

- Toetsing aan het EU Gemeenschappelijk Standpunt is **positief**, waarbij extra aandacht besteden is aan criteria 2 (mensenrechten en humanitair oorlogsrecht) en 4 (regionale stabiliteit);
- Hoewel de mensenrechtensituatie in Egypte zorgelijk is, bestaat er geen duidelijk risico dat de huidige transactie bijdraagt aan schendingen. Volgens Al Jazeera zou Egypte in 2018 houwitsers hebben ingezet bij een *counterinsurgency* operatie in de Sinai waarbij ook huizen zijn vernietigd.¹ Echter, er zijn geen signalen dat houwitsers recentelijk betrokken zijn geweest bij de verwoestingen. Bovendien betreffen de huidige goederen simulatiesystemen: Egypte heeft de houwitsers zelf reeds in bezit. Toetsing aan criterium 2 is **positief**;
- Hoewel de situatie in de regio gespannen is, lijkt er momenteel geen duidelijk risico te bestaan dat de goederen gebruikt zullen worden voor agressie jegens een ander land of het met kracht bijzetten van territoriale aanspraken. Toetsing aan criterium 4 is **positief**.

Datum

27 mei 2024

Onze Referentie

Min-BuZa.2024.20623-13

Economisch en/of strategisch belang

- De transactiewaarde is aanzienlijk en bedraagt €5.972.527,-;
- Positieve afhandeling van deze vergunningaanvraag kan leiden tot vervolgoorders voor

Gevraagde gegevens vallen onder een wettelijke geheimhoudingsplicht

Toelichting

Transactie Gevraagde gegevens vallen onder een wettelijke geheimhoudingsplicht

verzoekt toestemming voor de definitieve uitvoer van simulatiesysteem en goederen t.w.v. €5.972.527 naar Egypte, via Zuid-Korea. Het betreffen 2 K9-simulatiesystemen, inclusief documenten en reserveonderdelen, t.b.v. trainingsdoeleinden voor de K9 houwitsers. Egypte heeft in 2022 negen dergelijke houwitsers uit Zuid-Korea besteld, waarvan een deel in Egypte geproduceerd zullen worden.

Ontvanger van de goederen is

Gevraagde gegevens vallen onder een wettelijke geheimhoudingsplicht

De eindgebruiker is de Egyptische defensie.

Buitenlandpolitiek advies

*Toetsing aan het EU Gemeenschappelijk Standpunt inzake wapenexport is **positief**, waarbij extra aandacht besteden is aan criteria 2 (mensenrechten en humanitair oorlogsrecht) en 4 (regionale stabiliteit).*

Internationale verplichtingen (CR1)

Deze transactie is niet in strijd met de internationale verplichtingen van Nederland, met wapenembargo's van de VN, de EU en de OVSE, met verscheidene verdragen inzake massavernietigingswapens of andere multilaterale verplichtingen. Toetsing aan criterium 1 is **positief**.

Eerbiediging mensenrechten en naleving humanitair oorlogsrecht (CR2)

De Sinai-woestijn was de afgelopen jaren de focus van Egyptische *counterinsurgency* en anti-smokkel operaties. Zo is het Egyptische leger in 2018

¹ Egypt's military operation displaces residents in Sinai Peninsula | Sinai Peninsula News | Al Jazeera

een groot offensief gestart tegen de terroristische groepering Wilayat, waarbij volgens een aantal bronnen ook huisuitzettingen hebben plaatsvonden en huizen zijn vernietigd. Hierbij zouden o.a. houwitsers zijn ingezet.²

Datum

27 mei 2024

Onze Referentie

Min-BuZa.2024.20623-13

Internationale en diplomatieke belangen

Daarnaast zijn er incidenten rondom de Sinaï-woestijn met betrekking tot de Egyptische marine in 2022 in het nieuws gekomen. *Stichting Vredesbeweging Pax*, *Stichting Stop Wapenhandel* en *Het Nederlands Juristen Comité voor de Mensenrechten*, richtten zich hierop in het kort geding tegen het afgeven van wapenexportvergunningen voor uitvoer naar Egypte. De Staat werd hierbij in het gelijk gesteld: de aanvragen werden met voldoende zorgvuldigheid getoetst.

Hoewel de mensenrechtensituatie in Egypte zorgelijk is, bestaat er, gelet op de aard van de goederen (een trainingssimulator) geen duidelijk risico dat deze goederen gebruikt worden bij ernstige schendingen van mensenrechten. Het kabinet heeft tevens geen signalen ontvangen van recente verwoestingen of andersoortige inzet van houwitsers in de Sinaï-regio. Toetsing aan criterium 2 is **positief**.

Interne conflicten (CR3)

Internationale en diplomatieke belangen

De Sinaï blijft, door een in oktober 2021 uitgegeven decreet van President al-Sisi, de facto wel onder de bepalingen van de noodtoestand vallen. De gebieden in de Sinaï waarvoor dit feitelijk geldt worden door de minister van Defensie vastgesteld.

Er is sprake van een terroristische dreiging. De belangrijkste terroristische groep in het land is Ansar Bayt al-Maqdis (ABM), een aan ISIS gelieerde groep die actief is in de Sinaï, die in aantallen steeds verder afneemt. Het meeste ABM-geweld is beperkt tot het noordelijke deel van de Sinaï, ondanks dat de groep in 2019 verklaarde in het zuiden van de Sinaï te willen opereren. Sindsdien heeft ABM verschillende aanvallen opgeëist in de buurt van het Suezkanaal. Ook heeft het een klein aantal aanvallen op de Egyptische strijdkrachten uitgevoerd, maar ABM heeft zijn dreigement om het toeristische gebied in het zuiden van de Sinaï aan te vallen nog niet uitgevoerd. Daarnaast kondigde in januari 2024 een nieuwe soennitische militante groep, genaamd Kataeb al-Farouq Sinai (al-Farouq Brigades in Sinai), haar oprichting aan. Israël wordt als belangrijkste doelwit aangewezen. Egypte heeft daarom een legitieme veiligheidsbehoefte om terrorisme tegen te gaan in de Sinaï. Niettemin is het van belang dat dergelijke inzet in lijn is met internationaal recht.

² [Egypt's military operation displaces residents in Sinai Peninsula | Sinai Peninsula News | Al Jazeera](#)

Internationale en diplomatieke belangen

Hoewel er door een aantal bronnen wordt aangegeven dat het Egyptische leger in 2018 huizen en scholen zou hebben vernietigd (zie criterium 2), mogelijk met behulp van houwitsers, ontbreken signalen dat houwitsers hier recentelijk of op structurele wijze voor zijn ingezet. Hiermee is geen sprake van een duidelijk risico dat de transactie leidt tot het uitlokken, verlengen, dan wel verergeren van interne conflicten/spanningen in het land van eindbestemming. Toetsing aan criterium 3 is **positief**.

Datum

27 mei 2024

Onze Referentie

Min-BuZa.2024.20623-13

Regionale stabiliteit (CR4)

Jemen

Egypte maakte jarenlang onderdeel uit van de door KSA-geleide coalitie in Jemen en verleende steun aan de operatie o.l.v. Saoedi-Arabië in Jemen.

Internationale en diplomatieke belangen

Op 23 december 2023 heeft VN-gezant voor Jemen Hans Grundberg aangekondigd dat de Presidential Leadership Council (PLC) en Ansar Allah (Houthi's, *de facto* autoriteiten in het noorden van Jemen) overeenstemming hebben bereikt over de te zetten stappen voor beëindiging van de burgeroorlog. Hiermee is de – eerder door KSA en de Houthi's overeengekomen - 'Roadmap to peace' door alle partijen geaccepteerd. Door de aanvallen van de Houthi's op commerciële en marineschepen in de Rode Zee dreigt de roadmap voorlopig in de ijskast te belanden. Deze aanvallen gaan vooralsnog door en het is momenteel onduidelijk hoe deze ontwikkeling zich zal verhouden tot de implementatie van het akkoord tussen KSA en de Houthi's.

Libië

Voorheen leverde Egypte, voor zover bekend, militaire steun in de vorm van advies, intelligence, klein kaliber wapens (KKW) en munitie aan de Libyan National Army (LNA). Dit zou in strijd zijn met het VNVR wapenembargo op Libië.

Internationale en diplomatieke belangen

Op 23 oktober 2020 is een staakt-het-vuren overeengekomen dat de stabiliteit in Libië in zekere mate heeft verbeterd.

Internationale en diplomatieke belangen

Internationale en diplomatieke belangen

Datum
27 mei 2024

Onze Referentie
Min-BuZa.2024.20623-13

Gaza

De oorlog in Gaza heeft ook zijn weerslag op Egypte. Egypte vreest een vluchtelingenstroom nu het grondoffensief in Rafah realiteit lijkt te worden. Ook de Israëliëse inname van de Philadelphi corridor – de bufferzone tussen Gaza en Egypte, *de facto* onder Egyptische controle – leidt tot verhoogde spanningen.

Internationale en diplomatieke belangen

Hoewel een eventuele confrontatie niet volledig valt uit te sluiten, bestaan hier momenteel geen duidelijke aanwijzingen voor.

Negatieve toetsing aan criterium 4 vereist het bestaan van een duidelijk risico dat de goederen gebruikt zullen worden voor agressie jegens een ander land of het met kracht bijzetten van territoriale aanspraken. Hoewel de situatie in de regio gespannen is, en het niet goed te voorspellen is hoe dit zich verder zal ontwikkelen, lijkt agressief gebruik van de goederen door Egypte tegen een ander land in de regio onwaarschijnlijk. Een duidelijk risico rondom de transactie lijkt aldus niet aanwezig. Belangrijke overweging hierbij is ook dat de toekenning niet zal leiden tot een wezenlijk verschil in de militaire capaciteiten van Egypte, aangezien de uitvoer een simulatiesysteem betreft, en Egypte reeds houthouders in bezit heeft. Toetsing aan criterium 4 is daarmee **positief**.

Veiligheid NL en bondgenoten (CR5)

Deze transactie heeft geen negatieve gevolgen voor de Nederlandse defensie- en veiligheidsbelangen en die van bondgenoten en er bestaat geen risico op inzet tegen de eigen troepen of die van bondgenoten. Toetsing aan criterium 5 is **positief**.

Houding terrorisme/ grensoverschrijdende criminaliteit / eerbiediging internationaal recht/ non-proliferatie (CR6)

Toetsing aan criterium 6 kan negatief uitvallen indien het land van eindbestemming terrorisme en internationaal georganiseerde criminaliteit heeft gesteund of aangemoedigd; diens internationale verplichtingen, in het bijzonder wat betreft het niet-gebruiken van geweld en het humanitair recht, heeft geschonden; verdragen met als doel het tegengaan van proliferatie, wapenbeheersing en ontwapening niet heeft ondertekend, geratificeerd of geïmplementeerd.

In het geval van Egypte is toetsing aan criterium 6 **altijd negatief**.

Internationale en diplomatieke belangen

Daarnaast is Egypte niet aangesloten bij het Verdrag inzake Clustermunitie. Een andere reden is dat Egypte weliswaar partij is bij het Non-proliferatieverdrag, en het Biologische en Toxine Wapenverdrag heeft ondertekend, maar nog niet

geratificeerd. Bovendien is Egypte geen partij bij het Verdrag Chemische Wapens. Deze zaken maken de toetsing aan criterium 6 altijd negatief.

Datum
27 mei 2024

Onze Referentie
Min-BuZa.2024.20623-13

Internationale en diplomatieke belangen

In lijn met het EU Gemeenschappelijk Standpunt hoeft een negatieve toetsing aan criterium 6 niet leidend te zijn in het eindoordeel. In dit geval adviseert Bescherming persoonlijke levenssfeer negatieve toetsing aan criterium 6 **niet doorslaggevend** te laten zijn in het eindoordeel, aangezien de goederen in deze aanvraag geen verband houdt met de onder dit criterium omschreven zorgen. Ook zijn er geen aanwijzingen dat Egypte beschikt over nucleaire wapens of hiernaar streeft. Tot slot hebben de goederen in deze aanvraag (simulatiesysteem) geen nucleaire taak.

Omleidingsrisico (CR7)

Toetsing aan criterium 7 is negatief indien het gevaar bestaat dat de goederen in het kopende land een andere (ongewenste) bestemming krijgen of onder ongewenste voorwaarden opnieuw worden uitgevoerd.

Internationale en diplomatieke belangen

Bovenstaande in acht nemend, bestaat er geen duidelijk risico dat deze goederen een ander ongewenste eindgebruiker of eindgebruik krijgen. Toetsing aan criterium 7 is daarom **positief**.

OS-toets (CR8)

In Egypte is van de afgelopen twee decennia het volgende uitgavepatroon bekend. Vooral in 2015 heeft Egypte grote aankopen gedaan, zoals Franse jachtvliegtuigen en Mistral-schepen. Ook in 2016 en 2017 heeft Egypte grootschalig defensiematerieel aangekocht. De laatste jaren schommelen de officiële defensie-uitgaven van Egypte rond de 1% van het BBP. Een SIPRI-rapport uit 2022 stelt dat Egypte in 2018-2022 minder wapens heeft geïmporteerd dan de periode daarvoor, hoewel het plek zes als grootste wapenimporteur behoudt. Voornamelijk in 2021 zijn grote contracten met Italië (o.a. 6 fregatten), Rusland en Duitsland afgesloten. Internationale en diplomatieke belangen

Daarnaast genereert het Egyptische leger inkomsten door haar rol in de economie. Hoeveel deze inkomsten bedragen is niet bekend, maar deze komen nog bovenop het percentage van het BBP en de financieringen uit de Golfstaten.

Internationale en diplomatieke belangen

Op het gebied van sociaaleconomische ontwikkeling is de situatie in Egypte zorgwekkend. Volgens de laatste cijfers (2019) leeft ruim 30 procent van de

bevolking onder de armoedegrens en 30 procent er net boven. Vanwege opeenvolgende externe schokken zoals COVID-situatie, de Russische agressie jegens Oekraïne en het conflict in Gaza zijn de omstandigheden verder verslechterd. Egypte ervaart momenteel een voedselcrisis vanwege de aanhoudende economische crisis.

Internationale en diplomatieke belangen

Ook zijn de uitgaven aan onderwijs en gezondheidszorg - als percentage van het BNP - in de afgelopen jaren gedaald. Desalniettemin heeft de overheid van Egypte ook positieve inspanningen geleverd. Zo is de toegang tot water verbeterd en is er een afname te zien in kindersterfte. De transactie heeft geen directe impact op de geschetste situatie. Toetsing aan criterium 8 is **positief**.

Datum

27 mei 2024

Onze Referentie

Min-BuZa.2024.20623-13